

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET VISNUMS STORMOSSE

1. Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Visnums stormosse bildas i syfte att bevara och utveckla biologisk mångfald i ett område med värdefulla våtmarker. Områdets mossar, laggkärr och karakteristiska arter ska bevaras och hydrologin ska vara opåverkad av negativa ingrepp. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande naturtyper och arter i Natura 2000-området Visnums stormosse.

Syftet är också att mossen ska utgöra en ostörd miljö för de ovanliga och störningskänsliga fågelarter som finns i området.

Syftet ska uppnås genom att området tillåts att utvecklas fritt med undantag för eventuell hydrologisk återställning genom igenläggning av dike i områdets södra delar. Exploatering och arbetsföretag ska förhindras och den naturliga hydrologin skyddas från negativ påverkan.

2. Prioriterade bevarandevärden

- Välvd högmosse med omgivande laggkärr och randskog med intakta hydrologiska förhållanden, förekomst av de strukturer/formelement som naturligt förekommer i naturtypen samt den för naturtypen karakteristiska vegetationen.
- Öppen mosse och kärr med intakta hydrologiska förhållanden, förekomst av strukturer och formelement som naturligt förekommer i naturtypen samt den för naturtypen karakteristiska vegetationen.
- Livsmiljö för ett flertal fågelarter som tas upp i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv.

3. Administrativa data

2.1 Naturreservat

Objektnamn	Visnums stormosse
NVRnummer	2041557
Kommun	Kristinehamn
Areal	356,0 ha
Fastighetsanknutna rättigheter som reservatet berör	-
Markslag och naturtyper*:	
Tallskog (utanför våtmark)	2,4 ha
Granskog (utanför våtmark)	2,6 ha
Barrblandskog (utanför våtmark)	0,8 ha
Lövblandad barrskog (utanför våtmark)	1,0 ha
Triviallövskog (utanför våtmark)	0,8 ha
Temporärt ej skog (utanför våtmark)	1,0 ha
Tallskog (på våtmark)	42,1 ha
Granskog (på våtmark)	1,5 ha
Lövblandad barrskog (på våtmark)	3,5 ha
Triviallövskog (på våtmark)	9,9 ha
Temporärt ej skog (på våtmark)	0,1 ha
Öppen våtmark	290,4 ha
Summa	356,1 ha

*arealer för markslag och naturtyper baseras på Nationella marktäckedata, NMD. Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer. Avrundningen kan innebära att den sammanlagda NMD-arealen inte är den samma som reservatets totala areal.

2.2 Natura 2000

Natura 2000 beteckning	SE0610181
Skyddsstatus	SAC
Areal	274,2 ha
Naturtyper	7110 - Högmossar, 203,9 ha 7140 - Öppna mossar och kärr, 69,4 ha

4. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Mossen omges till största delen av trivial skogsmark påverkad av modernt skogsbruk. På mossen har tidigare förekommit slätter och av historiska kartor, bland annat från slutet av 1800-talet, framgår att olika delar av

mossen delats upp mellan olika gårdar, samt att den inre delen av mossen varit samfällt ägd.

5. Beskrivning av området

• Biologi

Visnums stormosse är en stor, välutbildad koncentrisk mosse. Mossen utgör ett av de största, i stort sett oskadade, myrobjekten i Värmland. Stormossen är vidare en av länets största gölmossar med ett hundratal relativt små gölar. Majoriteten av gölarna, cirka 90 stycken, ligger i norr vid mossekrönet. Stora, breda laggkärr omger den östra och västra delen av mossen vilka avvattnas i ett gemensamt utlopp i sydost. Vegetationen i laggarna är av intermediär- och fattigtyp.

Mossen har länge varit känd för sitt rika fågelliv och utgör en mycket lämplig och viktig miljö framför allt för fåglar knutna till myr- och mossmiljöer. På mossen häckar flera mindre vanliga och störningskänsliga arter. Dessutom är mossen en välkänd spelplats för orre.

Mossen omges mestadels av trivial skogsmark med måttliga eller ringa naturvärden. Inom det föreslagna reservatet finns talldominerade myrholmar, lövsumpskog och blandsumpskog, varav vissa delar är klassade som nyckelbiotoper.

• Kultur

Inga kulturhistoriska lämningar finns registrerade inom området.

• Friluftsliv

Mossens storslagenhet och vidd gör den attraktiv för den som söker naturupplevelser i en ostörd högmossmiljö. Kanske speciellt vintertid då tjäle och eventuell snö kan öka framkomligheten, samtidigt som risken att störa fågellivet är mindre.

6. Skötselområden

Skötselområde 1: Mosse och myr 345,6 hektar

Skötselområdet utgörs av högmosse inklusive laggkärr, övriga myrpartier, sumpskogar och randskog.

• Bevarandemål

Skötselområdet ska ha en opåverkad hydrologi och utgöra en god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som förekommer i området samt andra arter som är naturliga för naturtypen. Skötselområdet ska bidra till gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna *Högmossar (7110)* och *Öppna mossar och kärr (7140)*.

- **Åtgärder**

En hydrologisk och hydrokemisk utredning av påverkan från avvattande dike i områdets södra del bör göras och om så bedöms lämpligt bör diket läggas igen.

I övrigt lämnas området för fri utveckling.

Skötselområde 2: Skogsmark 10,3 hektar

Skötselområdet utgörs av ett flertal smärre partier av skogsmark i utkanten av reservatsområdet. Vissa delar av skogsmarken är klassad som nyckelbiotoper eller områden med naturvärden.

- **Bevarandemål**

Skogsmarken ska utgöra en god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som förekommer i området och andra arter som är naturliga för naturtypen. Området ska på sikt utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd. Mängden död ved ska öka.

- **Åtgärder**

Området lämnas för fri utveckling genom naturlig dynamik.

Skötselområde 3: Friluftsliv

Områdets friluftslivsvärde ligger i dess storslagenhet och vidd. På grund av vidsträckta och blöta laggområden samt brist på lämpliga tillfartsvägar är området relativt svårtillgängligt. I området finns inga anläggningar för att öka tillgängligheten.

- **Bevarandemål**

Området ska vara tillgängligt för allmänheten men inga anordningar görs för att underlätta friluftslivet. Området ska kunna upplevas som en vidsträckt och opåverkad högmosse med tillhörande laggkärr, övriga myrpartier, sumpskogar och randskog.

- **Åtgärder**

Områdets gräns ska markeras i terrängen. I övrigt inga åtgärder.

7. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Skötselområde
<i>Iståndsättning av reservatet</i>		
Markering av reservatsgräns	1	
<i>Hydrologi</i>		
Hydrologisk och hydrokemisk utredning	1	1
Eventuell igenläggning av dike	1	1

8. Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket område och tidsåtgången.

9. Genomförd dokumentation

Mossen har beskrivits i ett flertal sammanhang, både i mer kåserande eller skönlitterär form och i form av inventeringar. Oftast ur ett ornitologiskt perspektiv.

Bland gjorda inventeringar och rapporter kan nämnas:

1. Fransson, S och Sjörs, H. 1977. Myrinventering i Värmland. (opublicerad)
2. Jansson, L-P och Hallbäck, D-A. 1984. Inventering av fågelfaunan på Visnums stormosse. (opublicerad)
3. Ahlstrand, B. 1984. Inventering av kärlväxtfloran på Visnums stormosse. (opublicerad)
4. Länsstyrelsen i Värmlands län, Naturvårdsenheten. 2004. Områdesbeskrivning Visnums Stormosse. Karlstad. (opublicerad)
5. Länsstyrelsen i Värmlands län. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610181 Visnums stormosse.